

KENYA

I. Az ország társadalmi-gazdasági helyzete, bilaterális kapcsolatok

1. Általános információk

Hivatalos megnevezés	Kenyai Köztársaság
Államforma	köztársaság
Főváros	Nairobi
Terület	582 650 km ²
Népesség	37 953 840 (2008)
Nemzetiségi megoszlás	kikuyu (22%), luhya (14%), luo (13%), kalenjin (12%), kamba (11%), kisti és meru (6-6 %), egyéb (16%)
Vallási megoszlás	protestáns (45%), katolikus (33%), muzulmán és bennszülött (10-10%), egyéb (2%)
Hivatalos nyelv	angol és kiswahili
Klíma	trópusi és száraz
Államfő	Mwai KIBAKI
Miniszterelnök	Mwai KIBAKI
Hivatalos pénznem (kód)	shilling (KES)
Jelentősebb városok	Molo, Marsabit, Nanyuki, Nyeri, Nakuru, Ukunda

2. Főbb gazdasági mutatók, a gazdaság szerkezete, főbb ágazatok

Kenya főbb gazdasági mutatói

		2006	2007	2008
A GDP értéke folyó áron	Mrd USD	19,4	n.a.	31,4
A GDP növekedése változatlan áron	%	5,5	6,3	1,7
Egy főre jutó GDP folyó áron	USD	540	n.a.	828
Infláció	%	10,5	9,3	25,5
Munkanélküliség	%	kb. 40	kb. 40	40
Folyó fizetési mérleg egyenlege	Mrd USD	-1,1	-1,0	-1,9

Forrás: CIA The World Factbook; nairobi nagykövetségünk éves jelentése

A 2007 végén elkezdődött belpolitikai válság 1 milliárd USD veszteséget okozott a kenyai gazdaságnak (tőzsdei veszteség több mint félmilliárd USD). A legnagyobb devizabevételeket szolgáltató ágazatokat, a turizmust, a tea és a vágott virágkivitelét súlyosan érintették az események. A válság az Afrikai Nagy Tavak térségének tengertől elzárt országai (különösen Uganda és Ruanda) gazdaságát is sújtotta.

2008. februárban megbékélési megállapodás aláírására került sor, áprilisban nagykoalíciós kormány alakult ismét Kibaki elnök vezetésével, de ez nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket (bizalom hiánya a kormánypartnerek között, új alkotmány hiánya, a földkérdés és a rendőrségi reform megoldatlansága, a korrupció és az erőszakos cselekmények folytatódása, a belpolitikai instabilitás megszüntetése, élelmiszerellátási válság, éhínség, stb.).

1997-ben az IMF és a Világbank a növekvő korrupció és a gazdasági stabilitás hiánya miatt a hitelek folyósítását megszüntette. Ennek következtében a GDP folyamatosan csökkent; víz- és energiakorlátozást vezettek be; a mezőgazdasági termelés visszaesett. 2001-től a kenyai kormány komoly korrupció ellenes és beruházás-élénkítő intézkedéseket hozott. Az IMF és a Világbank 2003-tól ismét kezdett hiteleket és kölcsönöket folyósítani, azóta a kenyai gazdaság fejlődésnek indult. Az országban jelenleg kb. 1 milliárd USD értékű IBRD projekt kezdődött meg; az IMF 2009 májusában 209 millió újabb hitelt nyújtott.

Kenyában – mint számos más szub-szaharai országban – a gazdaság modernizálása vontatottan halad, a korrupció fokozódik és a privatizáció ennek megfelelően alakul (az állami vezetők meggazdagodásával jár). Ez a helyzet (a gazdaság átalakításának lassúsága, a privatizáció elhúzódása, a belpolitikai válság és a korrupció, a rossz közbiztonság) gátolhatja kétoldalú gazdasági kapcsolataink fejlesztését.

2007 őszén 2030-ig szóló ambiciózus fejlesztési tervet (Vision 2030) jelentettek be (turizmus, a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a kereskedelem az IT és a pénzügyi szolgáltatások fejlesztése, a kkv-k támogatása, befektetés-ösztönző csomagok a külföldi működő-tőke vonzására, az egészségügy és az oktatás támogatása, stb.), célja, hogy 2030-ra az ország gazdasági középhatalommá váljék (középtávon évi 6 százalékos, hosszútávon évi 10 százalékos gazdasági növekedés).

Az 1997-2003. évi visszaesés után a GDP növekedni kezdett, majd a belpolitikai események miatt 2008-ban mérséklődött, a 2009-es prognózis is csak 2 százalék körüli. Ennek ellenére Kenya a kelet-afrikai térség gazdasági szempontból

legfejlettebb országa, gazdasága azonban rendkívül sebezhető (a mezőgazdaságtól és az idegenforgalomtól való túlzott függés, a népesség-robbanás veszélye). A GDP 24 százalékát a mezőgazdaság, 17 százalékát az ipar (Kenya Kelet-Afrika legiparosodottabb országa) és 59 százalékát a szolgáltató szektor adja (legfontosabb devizaforrása a turizmus: 2007-ben az ebből származó bevételek megközelítették az egymilliárd USD-t, de a zavargások miatt 2008-ban ezek jelentősen visszaestek). A szárazság miatt Kenya fokozottan szorul élelmiszer-segélyekre.

Az aktív keresőképeselek 75 százaléka a mezőgazdaságban, 25 százaléka a szolgáltatásokban és az iparban dolgozik. 2008-ban a bruttó állóeszköz-felhalmozás a GDP 21,6 százalékát, az államadósság a GDP 52,7 százalékát, külső adóssága 7,7 milliárd USD-t, nemzetközi tartalék állománya 3,1 milliárd USD-t tett ki. A mezőgazdaság főbb terményei: tea, kávé, gabona, trópusi gyümölcs, zöldségfélék, marhahús, baromfi és tojás. Az ipar főbb termékei: fogyasztási cikkek (műanyagárúk, bútorok, textíliák, cigaretta, virág), élelmiszeripari termékek, alumínium, kőolaj-finomítás, acélárúk, hajójavítás, idegenforgalom.

A gazdasági-pénzügyi válság közvetlen hatásai: lassuló gazdasági növekedés, a külföldi hazautalások és az idegenforgalmi bevételek csökkenése, növekvő árak és munkanélküliség.

3. Külkereskedelmi tendenciák, külkereskedelmi statisztika, főbb partnerek, főbb import termékek

Kenya külkereskedelmi forgalma

		2006	2007	2008
Export	Milliárd USD	3,6	3,8	4,7
Import	Milliárd USD	6,6	7,6	9,5

Forrás: CIA The World Factbook

Exportjának főbb termékei: tea, zöldségfélék, kávé, kőolajszármazékok, hal, cement. Főbb irányok: Uganda (16%), Egyesült Királyság (9%), Hollandia és Tanzánia (8-8%), Pakisztán (5%). Behozatalának főbb termékei: gépek és szállítóeszközök, kőolaj termékek, gépjárművek, vas- és acélárúk, műanyagok. Főbb származási országok: EAE (11%), Kína (10%), India (9%), Szaúd-Arábia (8%), USA (7%), DAK (7%).

Kenya szoros kapcsolatok fenntartására törekszik az Európai Unióval: az EU-val a Cotonou-i egyezmény keretében 2002-től folytat párbeszédet; Kenya 2007-ben aláírta a Gazdasági Partnerségi Keretegyezményt (EPA'S). Az EU 2007-ben 1,3 milliárd euró importot és 1,1 milliárd euró exportot bonyolított.

Kenya aktív kelet-afrikai regionális vezető kül- és biztonságpolitikát folytat (szudáni és szomáliai békefolyamatokban közvetítő szerep; az USA fontos partnere a nemzetközi terrorizmus elleni harcban; a térség pénzügyi és közlekedési központja).

A kenyai kül- és külgazdaság politika prioritása a regionális integráció: kezdeményezésére élesztették újjá a Kelet-afrikai Közösséget (közös piac bevezetése, szabad kereskedelem – 2010 második felében történő hatályba lépés). A Kelet-afrikai Közösség minél előbbi működése nagymértékben elősegíti a Kenyában üzleti, kereskedelmi kapcsolatokat, vegyes vállalatokat, más

együttműködési formákat létrehozó külföldi és belföldi vállalkozók tanzániai, ugandai, ruandai, burundi piacokon való megjelenését, a Kenyában létrehozott vállalkozások működésének, tevékenységének, termékeinek, szolgáltatásainak továbbvitelét.

Kenya stratégiai kérdésként kezeli a régió államai (Uganda, Etiópia, Ruanda, Dél-Szudán) energetikai és vasúti infrastrukturális összeköttetésének megteremtését, fejlesztését.

II. Magyarország és Kenya bilaterális kapcsolatai, külkereskedelem, tőkeáramlás

A magyar – kenyai külkereskedelem áruszerkezete (Millió USD)

	KIVITEL		BEHOZATAL		EGYENLEG	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Összesen	35,5	17,6	0,7	0,2	35,2	17,9
Élelmiszer, ital, dohány	1,7	0,5	0,3	0,0	1,4	0,5
Nyersanyagok	0,1	0,2	0,2	0,2	-0,1	0,0
Energiahordozók	0,0	-	-	-	0,0	-
Feldolgozott termékek	0,9	1,2	0,0	0,0	0,9	1,2
Gépek, gépi berendezések	32,8	15,7	0,2	0,0	32,6	15,7

Értékváltozás és a forgalom megoszlása 2008-ban (%)

	INDEX (2008/2007)		MEGOSZLÁS	
	KIVITEL	BEHOZATAL	KIVITEL	BEHOZATAL
Összesen	49,6	29,7	100,0	100,0
Élelmiszer, ital, dohány	29,4	0,0	2,8	0,0
Nyersanyagok	100,0	100,0	1,2	100,0
Energiahordozók	-	-	-	-
Feldolgozott termékek	133,3		6,8	0,0
Gépek, gépi berendezések	47,9	0,0	89,2	0,0

Forrás: KSH

2008-ban kivitelünk jelentősen csökkent főleg a gép- és szállítóeszköz, az élelmiszer, az általános rendeltetésű ipari gép és a híradástechnikai berendezés árucsoportokban.

Kivitelünk fontosabb tételei: gépek és szállítóeszközök, híradástechnikai berendezések, irodagépek (részesezésük 89 százalék), élelmiszerek és gyógyszerek. Behozatalunk fontosabb tételei: hal, tea, nyersanyagok.

A kenyai kormány 2008-ban 14 millió euró összegű ODA-támogatást kért a magyar kormánytól a Githambo-Nyaga-Kiganjo vonalon megvalósuló, a jelenlegi 66 kV erősségű villanyvezetéknek 2-3 éven belül 132 kV erősségű villanyvezetékre történő fejlesztésére, amely a Mt. Kenya régió települései részére biztosítana állandó villamos áramot. A projekt a belga Pauwels International N. V. és a kenyai energiaügyi minisztérium között megkötendő segélyhitel megállapodásban foglalt

villanyvezeték fejlesztésével összefüggésben kerülne kivitelezésre magyar közreműködéssel.

A Kenya központú kelet-afrikai régió - a megfelelő szakmai alapozó és háttérmunka elvégzésével, információs kapacitások megteremtésével - a magyar kis- és középvállalkozások potenciális piacává, befektetési terepévé, termékeket előállító (olcsó munkaerő; széles, tömeges piac) területévé válhat.

A Hemotrade Kft. és a Farmer's Choice közös vállalat létesítését tervezi (növénytermesztés, állattenyésztés, húsfeldolgozás). A Golden Vill Kft. mosógépek, tisztítószeres és energiatakarékos izzók értékesítését hamarosan elindítja a kenyai és tanzániai piacon. Kenyában leányvállalatot alapított. A kenyai Ukundában működik a Paradise Divers Ltd. (turizmus), amelyben ismereteink szerint magyar tőke is van.